

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ ఏకషష్ఠితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకషష్ఠితమః సర్గః ॥

కౌసల్యాయా రాజానం ప్రతి సవిలాపముపాలంభః

వనం గతే ధర్మరతే రామే రమయతాం వరే ।
కౌసల్య రుదతే చార్తా భర్తారమిదమబ్రవీత్ ॥ 2.61.1 ॥

యద్యపి త్రిషు లోకేషు ప్రథితం తే మహద్ యశః ।
సానుక్రోశో వదాన్యశ్చ ప్రియవాదీ చ రాఘవః ॥ 2.61.2 ॥

కథం నరవరశ్రేష్ఠ పుత్రౌ తౌ సహ సీతయా ।
దుఃఖితౌ సుఖసంవృద్ధౌ వనే దుఃఖం సహిష్యతః ॥ 2.61.3 ॥

సా నూనం తరుణీ శ్యామా సుకుమారీ సుఖోచితా ।
కథముష్ణం చ శీతం చ మైథిలీ విసహిష్యతే ॥ 2.61.4 ॥

భుక్త్వాశనం విశాలాక్షీ సూపదంశాన్వితం శుభం ।
వన్యం నైవారమాహారం కథం సీతోపభోక్ష్వతే ॥ 2.61.5 ॥

గీతవాదిత్రనిర్హోషం శ్రుత్వా శుభసమన్వితా ।
కథం క్రవ్యాదసింహానాం శబ్దం శ్రోష్యత్యశోభనం ॥ 2.61.6 ॥

మహేంద్రధ్వజసంకాశః క్వ ను శేతే మహాభుజః ।
భుజం పరిఘసంకాశముపాధాయ మహాబలః ॥ 2.61.7 ॥

పద్మవర్ణం సుకేశాంతం పద్మనిఃశ్వాసముత్తమం |
కదా ద్రక్ష్యామి రామస్య వదనం పుష్కరేక్షణం || 2.61.8 ||

వజ్రసారమయం నూనం హృదయం మే న సంశయః |
అపశ్యంత్యా న తం యద్ వై ఫలతీదం సహస్రధా || 2.61.9 ||

యత్ త్వయా కరుణం కర్మ వ్యపోహ్యా మమ బాంధవాః |
నిరస్తాః పరిధావంతి సుఖార్థాః కృపణా వనే || 2.61.10 ||

యది పంచదశే వర్షే రాఘవః పునరేష్యతి |
జహ్యద్ రాజ్యం చ కోశం చ భరతో నోపలక్ష్యతే || 2.61.11 ||

భోజయంతి కిల శ్రాద్ధే కేచిత్ స్వానేవ బాంధవాన్ |
తతః పశ్చాత్ సమీక్షంతే కృతకార్యా ద్విజోత్తమాన్ || 2.61.12 ||

తత్ర యే గుణవంతశ్చ విద్వాంసశ్చ ద్విజాతయః |
న పశ్చాత్ తేఽభిమన్యంతే సుధామపి సురోపమాః || 2.61.13 ||

బ్రాహ్మణేష్వపి వృత్తేషు భుక్తశేషం ద్విజోత్తమాః |
నాభ్యుపేతుమలం ప్రాజ్ఞాః శృంగచ్ఛేదమివర్షభాః || 2.61.14 ||

ఏవం కనీయసా భ్రాత్రా భుక్తం రాజ్యం విశాంపతే |
భ్రాత్రా జ్యేష్ఠో వరిష్ఠశ్చ కిమర్థం నావమన్యతే || 2.61.15 ||

న పరేణాహృతం భక్ష్యం వ్యాఘ్రుః ఖాదితుమిచ్ఛతి |
ఏవమేవ నరవ్యాఘ్రుః పరలీఢం న మన్యతే || 2.61.16 ||

హవిరాజ్యం పురోడాశః కుశా యూపాశ్చ ఖాదిరాః |
నైతాని యాతయామాని కుర్వంతి పునరధ్వరే || 2.61.17 ||

తథా హ్యత్తమిదం రాజ్యం హృతసారాం సురామివ |
నాభిమంతుమలం రామో నష్టసోమమివాధ్వరం || 2.61.18 ||

నైవంవిధమసత్కారం రాఘవో మర్షయిష్యతి |
బలవానివ శార్దూలో వాలధేరభిమర్శనం || 2.61.19 ||

నైతస్య సహితా లోకా భయం కుర్యుర్మహామృధే |
అధర్మం త్విహ ధర్మాత్మా లోకం ధర్మేణ యోజయేత్ || 2.61.20 ||

నన్వసౌ కాంచనైర్బాణైర్మహావీర్యో మహాభుజః |
యుగాంత ఇవ భూతాని సాగరానపి నిర్దహేత్ || 2.61.21 ||

స తాదృశః సింహబలో వృషభాక్షో నరర్షభః |
స్వయమేవ హతః పిత్రా జలజేనాత్మజో యథా || 2.61.22 ||

ద్విజాతిచరితో ధర్మః శాస్త్రే దృష్టః సనాతనైః |
యది తే ధర్మనిరతే త్వయా పుత్రే వివాసితే || 2.61.23 ||

గతిరేకా పతిర్నార్యా ద్వితీయా గతిరాత్మజః |
తృతీయా జ్ఞాతయో రాజంశ్చతుర్థీ నైవ విద్యతే || 2.61.24 ||

తత్ర త్వం మమ నైవాసి రామశ్చ వనమాహితః |
న వనం గంతుమిచ్ఛామి సర్వథా హా హతా త్వయా || 2.61.25 ||

హతం త్వయా రాష్ట్రమిదం సరాజ్యం
హతాః స్మ సర్వాః సహ మంత్రిభిశ్చ |
హతా సపుత్రాస్మి హతాశ్చ పౌరాః
సుతశ్చ భార్యా చ తవ ప్రహృష్టౌ || 2.61.26 ||

ఇమాం గిరం దారుణశబ్దసంహితాం
నిశమ్య రామేతి ముమోహ దుఃఖితః |

తతః స శోకం ప్రవివేశ పార్థివః

స్వదుష్కృతం చాపి పునస్తథాస్మరత్ || 2.61.27 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే ఏకషష్ఠితమః సర్గః ||